

[Langkilde.]

trækker mange, som også vil prøve, og som måske bliver fanget. Narkotika er ligesom mange andre fænomener i dag det, man kalder „in“ i modesproget i dag, og det fører nye skarer til det. En del unge søger vel bare nydelsen for nydelsens skyld og har så ikke karakter til at frigøre sig igen, inden de kommer ud i et misbrug.

Et af de spørgsmål, som debatteres heftigst i denne forbindelse, er, om ikke det såkaldte mindre farlige hash kan frigives og kræfterne koncentrerer om de hårde stoffer. Denne debat kommer vi selvfølgelig heller ikke uden om at tage stilling til her i tinget, selv om der ikke direkte foreligger noget forslag om frigivelse. Selvfølgelig kan man over for dette problem anvende det rent formelle argument, at vi har ratificeret narkotikakonventionen af 1961, hvor hash er blandt de stoffer, som skal bekæmpes. Man kan også anføre, at vore nabolande Sverige og Norge fører en heftig kamp også mod hash, og at det på denne baggrund ville være yderst uheldigt, ja, vel egentlig utænkeligt, om man i Danmark isoleret legaliserede stoffet. Men til syvende og sidst må det selvfølgelig være afgørende for bedømmelsen af problemet, hvordan man vurderer farligheden af hash.

Det forekommer mig, at omend der er divergenser hos de specielt sagkyndige, peger det foreliggende materiale helt overvejende imod, at stoffet er farligt, og at det med den viden, vi er i besiddelse af i dag, vil være forbundet med uoverskuelig risiko at gøre forbruget af det legalt. I den betænkning, som er afgivet af det norske straffelovråd, går docent Nils Retterstøl, som har skrevet den bog om medikamentmisbrug, som på arbejdsgruppens foranledning er oversat og kan forventes udsendt i løbet af foråret her i landet, stærkt ind på en vurdering af hash. Han fremhæver, i alt fald som et nogenlunde entydigt vidnesbyrd, at psykisk afhængighed af stoffet utvivlsomt udvikler sig. Det anføres ofte, at der ikke er bevist nogen årsagssammenhæng mellem hash og sindslidelser. Men heroverfor hævder docent Retterstøl, at der selvfølgelig skal en række samvirkende faktorer til for udvikling af sindslidelser, og han nævner såvel fra de østlige lande, som jo har et meget stort erfaringsgrundlag på dette

felt, som fra Amerika en del materiale, som synes at vidne om, at hash har mulighed for at udløse sindssygelige tilstande, hvor de øvrige betingelser derfor er til stede, ligesom han fremhæver et materiale, som dokumenterer hashmisbrug hos et stort antal kriminelle, navnlig i Amerika. Her må det vel igen være sådan, at når en række andre faktorer er til stede, ja, så kan det føre til kriminalitet. Både Retterstøl og danske eksperter fremhæver, at hash faktisk for en lang række narkomaner, som har været indlagt på psykiatriske afdelinger, har været indgangsporten til brug af de hårde stoffer, f. eks. og som oftest heroin. Men det er selvfølgelig farligt at slutte bagud fra dette faktum. De internationale erfaringer på dette felt er imidlertid så betydelige, at det har været helt naturligt, at vi i Danmark har måttet tage samme standpunkt til hash som Norge og Sverige. Det siges til slut i den redegørelse, som Retterstøl afgiver — hvis jeg må tillade mig et citat:

„Vil nogen mene, at der skulle drives masseeksperimenter på den norske befolkning ud fra en teori om, at den reagerede anderledes på marihuana end befolkningen i andre lande?“

Det spørgsmål kan selvfølgelig også rejses, og med fuld ret, i Danmark.

Når kravet eller ønsket om legalisering af hashforbruget fremsættes, synes tilhængerne heraf ofte ganske at overse, at konsekvenserne med hensyn netop til børn og unge må anses for ganske alvorlige. Hashnydelsens virkning i relation til f. eks. børn i pubertetsalderen forekommer efter sagkyndiges udsagn så alvorlig, navnlig med henblik på varige karakterologiske forandringer, at det umiddelbart forekommer uforståeligt, at vi på det foreliggende grundlag skulle turde tage ansvar herfor.

Herudover er der til en hashlegalisering knyttet en række andre problemer, som ikke synes overvejet; i alt fald er der ikke givet udtryk herfor af dem, som på møder og demonstrationer går ind for legaliseringen. For det første må man gøre sig klart, at en legalisering er en definitiv ting. Der er ingen tilbagevej, selv om man måtte blive klar over, at prisen var for dyr. Hvordan har man tænkt sig at gennemføre legaliseringen, og hvilke sikkerhedsforholdsregler vil man tage, f. eks. sikkerhedsforholdsregler mod